

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — St. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za čer.
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552

LJUBLJANA, dne 11. avgusta 1924.

Telefon št. 552

STEV. 95.

-Položaj železne industrije v Sloveniji.

(Iz industrijskih krogov.)

Vsa leta od konca svetovne vojne se nahaja železna industrija v Sloveniji v težavnem položaju. Vsenaokolo je obdana od mogočne konkurence, katere produkcijska zmogljivost jo daleč presega. Nadmočna tuja konkurenca ima doma svoj strogo zavarovani notranji trg. Visoke obrambene carine, ki presegajo za dobro polovico carino v Jugoslaviji, zagotavljajo tej stari železni industriji v Nemčiji, Avstriji, Češkoslovaški, Franciji skoro nekaljeno prodajo v lastni državi ter ji omogočajo, da, varna doma, forsira z vso močjo eksportne kupčije v inozemstvo po cenah, katere so pod produkcijskimi stroški in predstavljajo očiten dumping. Železna industrija v naših sosednjih državah je po svoji uredbi in po svojih napravah neprimerno močnejša nego železna industrija v Jugoslaviji. Vrhutega ima za svoj domači trg varno zaščito po carini že sedaj vsa leta, pa se ji obeta v Avstriji še dokajšnje povišanje. Ta tuja železna industrija, ki je vedno delala eksportne kupčije, jih vzdržuje tudi v povojni dobi, da tako izrabi svoje velike naprave in zmanjša povprečne stroške. Najboljše torišče, odprt trg, ki po svojih neznatnih carinah naravnost vabi tuje izdelke v deželo, predstavlja za inozemsko, osobito češko in avstrijsko železno industrijo naša država. Inozemska železna industrija ima v našo državo naravnost na stežaj odprta vrata. Postoječa carina je v Jugoslaviji taka, da za nadmočno tujo konkurenco jedva prihaja v poštev. Domača industrija je s svojimi produkti, katere po prilikah, kakor obstoje v sedanjih časih, mora proizvajati dražje nego inozemski železni velikani, izročena neizprosni borbi vnanje konkurence. Boj gre gospodarsko na življenje in smrt. Položaj naše industrije postaja vedno težavnejši. Obratne prilike so pri nas slabe, konjunktura je tako rekoč ubita, ker se kupuje ob nedostajanju denarja in draginje obrestih le najpotrebnejše za konsum in za komerčne potrebe. Stagnacija trpi že cele mesece. Velike zaloge so nakupičene v naših skladiščih in žro kapital, ker so obresti za izposojeni denar uničevalne. Kar se proda, gre za slabo ceno, ki pomenja dejansko izgubo. Železni trg je, kakor pravilno poročajo naši listi, med njimi »Slovenec« včeraj, internacionalno slab že dolgo časa. Ob takih prilikah je jasno, da tuja konkurenca strašno pritiska na naš domači trg ter meče svoje blago za vsako ceno na trg. Njen pritisk na našo domačo produkcijo je tem opasnejši, ker ima napram železni industriji v Sloveniji dragoceno ugodnejšo pozicijo zategadelj, ker so ji na razpolago vodne ceste z neprimerno nižjimi vozninami.

Naša država ima evidenten interes na tem, da more obstojati lastna domača železna industrija v njenih mejah. Govori za to neodvisnost od inozemstva v važnem blagu, oziri na plačilno bilanco, dohodki države in občin iz davkov te industrije, veliko število uradnikov in delavstva, ki ima kruh in zaslužek od tega industrijalnega dela prav v takih dolinah, kjer bi sicer glad pretil in gnil prebivalstvo iz dežele. Navzlic vsemu trudu in prizadevanju industrije in njenih zastopstev doslej ni bilo mogoče izvajati za domačo železno delo prepotrebne carinske obrambe. Od časa do časa je prihajala varljiva tolažba,

da se ustreže potrebi težko prizadete industrije. Vsi obeti so navzlic nujnim svarilom industrije ostali obeti. Položaj se je med tem vedno in tako rekoč dnevno slabšal. Inozemski pritisk je postajal vedno neznosnejši. Trg je od meseca do meseca pešal in stavbena delavnost je letos docela zamrla. Razmere so postale za veliko našo železno industrijo naravnost nevzdržne.

V takih občupnih prilikah železnega trga je mnogo železnih industrij v naši državi že pred več časom ali močno utesnili ali pa, kakor Zenica, ki je drugo največje podjetje v državi, celo ustavilo svoj obrat. Tudi pri nas v Sloveniji je že prejšnje mesece prišlo do utesnitve obratov pri nekaterih obratih, tako v Celju in na Ravneh. Zanašajoč se na skorajšnjo odpomoč po večji, vitalno potrebni carini je vztrajala v neenakem gospodarsko razjedajočem boju samo še jeseniška in javorjska tovarna ter obratovala dalje, dasi ni bilo prodaje in so se zaloge množile preko pametne mere. Že pred meseci se je razpravljalo vprašanje utesnitve ali celo ukinitve dela. Oziri na delavstvo in večna zatrdila, da pride do potrebne carine, so povzročila, da se je proti ekonomski rezoni obratovalo dalje. Položaj pa se je zadnje tedne tako poostрил, da je gospodarski diktat za podjetje, utesnitev obratovanja. Ta utesnitev se bo izvedla počasi in le v najpotrebnejši izmeri. To se je moralo zgoditi, ker drugega izhoda ni. Podjetje je vsa ta leta po vojski vzdrževalo obrat in ni odpuščalo uslužbencev. Sedaj pa je položaj tak, da brez omejitve ne gre dalje.

Odločilni za utesnitev dela in za najpotrebnejše odpovedi, ki so dalek, so manjše nego se je čitalo v listih, ko seveda zgolj gospodarski oziri in politika ne igra nikake vloge pri tem edino obratno-gospodarskem ukrepu, za katerega se je vodstvo po resnem in dolgem preudarku samo v največji sili moralo odločiti.

IV. Ljubljanski velesejem.

Ljubljanski velesejem se otvori dne 15. t. m. pod protektoratom Nj. Vel. kralja Aleksandra in bo v resnici sijajna prireditel. O pomenu in koristi vzornega velesejma danes nihče ne more več dvomiti in vsak zaveden trgovec, industrijalec ali obrtnik mora smatrati velesejem za dobro šolo in v dnevih, ko se velesejem vrši, naj bo tam sploh njegov dom.

Po osvobojenju se je razmaknilo v naši mladi državi zdravo stremenje po razvoju domače trgovine in industrije. Poleg mnogih zdravih in legalnih podjetij, katera so nam ustvarila prestiž upoštevanja vrednih poslovnih inicijatorjev, trgovcev in ustvariteljev nove industrije, se je pred približno tremi leti pojavila ideja vzornega velesejma. Ta ideja ni važna samo s stališča trgovca-prodajalca, ampak v marsikaterem pogledu važnejša kot misijonarka za obveščanje cellega tujega merkantilnega miljeja, ki se interesira za našo trgovsko in industrijsko produkcijo. Sistematično in dobro organizirana izložba razstavljenih izdelkov naše obrti, trgovine, industrije in tehnike vseh kategorij nam ne daje samo točen pregled o naraščajoči ekonomski sili, ampak omogoča tudi medsebojno poznavanje ljudi, krajev, produktov in izdelkov, ki so nam bili le deloma, v največ slučajih pa popolnoma neznani.

Na podlagi te kulturne pojave in-

formiramo o našem napredku dela in kulture tudi vse inozemstvo potom nešteti inozemskih obiskovalcev, ki nas vsakoletno posetijo. Kdor bo posetil IV. Ljubljanski velesejem, kateri začneja 15. avgusta t. l. v Ljubljani, se bo čutil, ko bo med najrazličnejšimi paviljoni našel paviljone vseh strok in obrti naših državljanov, razen tega pa v mnogih tudi raznolika industrijska zastopstva tujine. Obiskovalec se bo lahko prepričal, kje je v naši domovini premoč jugoslovanske industrije. Ljubljanski velesejem bo najrealnejši manifest našega osvobojenja izpod jarma tuje industrije, obrti, tehnike in pa tudi trgovine, ki nas žalibog deloma in še vedno izžema, osobito v južnih krajih naše domovine. Zato svetujemo vsakemu, da pohiti k nam, kjer bo iskreno

sprejet ter odnese odtod najlepše spomine.

Posetite IV. Ljubljanski velesejem od 15. do 25. avgusta 1924. Tu lahko nakupite vse, kar potrebujete v svojem gospodinjstvu, kar potrebuje industrijalec za svoje tvornice, obrtnik za svoje obrt, kmet za svoje poljedelstvo. Blago bo izloženo v 21 velikih skupinah. Zbirališče predstavnikov naše nacionalne privrede.

50% popust v vseh razredih za običajne potniške in brze vlake, izvezni S. O. E. in brzovlaki št. 3—6 na progi Beograd—Zagreb. Na parobrodih jugoslovanskih parobrodskih družb se plača nižji razred, uporablja pa višji. Legitimacije, na podlagi katerih se je deležen teh ugodnosti, se dobijo povsod pri denarnih zavodih in častnih zastopnikih po Din 50.—.

Obvestila o predpisani dohodnini.

Plačilnih nalogov za direktne davke, kakor znano, davčna okrajna oblastva, oziroma v Ljubljani davčna administracija, več ne razpošiljajo. Plačilni nalogi v dosedanjih obliki se vročajo samo podjetjem, ki so zavezani posebnim pridobninam in onim davčnim zavezancem, ki jim pristojno oblastvo prvič odmerja pridobnino, rentni davek ali dohodnino. Ostali davkoplačevalci morajo vpogledati pa sami v predpisne sezname, ki so razpoloženi pri davčnem okrajnem oblastvu (pri davčni administraciji), pri davčnih uradih in pri županstvih (magistratu). Razgrnitev teh seznamov se pravočasno razglasi z javnim razglasom. Seznam ali izkaz je davkoplačevalcem na razpolago 15 dni. Po preteku tega roka se v nadaljnjih 15 dneh poda lahko pritožba ali priziv.

V razglasu, v katerem se priobčuje davkoplačevalcem, da so predpisni sezname (izkazi) razgrnjeni, je navesti tudi imena onih davkoplačevalcev, za katere dotični davek še ni odmerjen.

Hišni davki in občna pridobnina se odmerjata, kolikor nam znano, tako, da se izvrši za cel okraj obenem. Glede dohodnine pa, vsaj v Ljubljani, tega nismo bili navajeni. Cenilne komisije so imele seje skoraj vsak drugi mesec. Odmera se je izvršila po večkrat na leto. Razglas bi moral obsegati več tisočev takih davkoplačevalcev, katerim se dohodnina še ni odmerila.

Da se je davčna administracija temu izognila, je obveščala vsakokrat posamezne davkoplačevalce poleg razglasa s kratkim obvestilom.

Teh obvestil se poslužujejo sedaj glede dohodnine v Sloveniji tudi vsa ostala davčna oblastva.

V obvestilu je povedano davčno leto, znesek dohodnine z vsemi pribitki vred in obenem naveden dan, od kdaj in do kdaj so razpoloženi odmerni izkazi pri davčnem oblastvu in davčnem uradu. Tudi je navedeno, kdaj poteče prizivni rok.

Predpisnih izkazov pa glede dohodnine županstvo več ne dobi; razgrnjeni so samo pri davčnem oblastvu in pri davčnem uradu.

Pozdravljamo ta ukrep gospoda delegata ter želimo le še, da bi se raztegnil tudi na davek od hišne najemnine, na prometni davek, na občno pridobnino in rentnino.

Obvestilni listki imajo le en nedostatek. V njih je navedena dohodnina z vsemi pribitki vred. Pogrešamo pa v njih višino dohodka.

Ako hočemo zvedeti, kolik dohodek nam je ugotovila cenilna komisija, je treba ali na davčno oblastvo ali na davčni urad. Res, da je povedano v

obvestilu natančno dan, od kdaj in do kdaj je odmerni izkaz tam razpoložen; toda mesto teh podatkov naj bi bila navedena rajši višina dohodka. Delo bi bilo manjše, davkoplačevalcem pa ne bi bilo treba hoditi k davčnemu oblastvu ali davčnemu uradu samo zato, da poizvedo dohodek. Sicer bomo pa v eni prihodnjih številkih našega lista priobčili tabelo, s pomočjo katere si bo vsakdo dohodek sam izračunal.

Obvestilni listki so polovico manjši, kakor plačilni nalogi. Delo, ki ga prizadevajo oblastvom, je na vsak način manjše, kakor če bi se moral napravljati še en tretji predpisni izkaz nalašč za županstvo.

Naša zahteva je torej: plačilne naloge, če tudi samo v obliki obvestil, tudi za vse ostale osebne davke in pa za davek od hišne najemnine.

Vstrajamo tudi na tem, da se prizivni rok računi od dneva vročitve plačilnega naloga odnosno obvestila, popolnoma neodvisno od dneva razgrnitve predpisnega izkaza, ker ni dana nobena garancija, da se bo obvestilo o predpisu davka vročilo davkoplačevalcu pred potekom prizivnega roka.

Sladkor.

Podatki pridelka za 1923/24 so že znani, novi pridelek je pa še preveč oddaljen, da bi ga mogli ceniti. Sladkorna industrija gleda s precejšnjo skrbjo v bodočnost; tako v Evropi kakor v Ameriki se je pridelalo veliko več sladkorne pese, kakor so pa pričakovali. Začasno nastalo povpraševanje konsuma v Ameriki ni izpolnilo upov in je ostalo normalno, v Evropo je pa prišlo veliko sladkorja z Jave. Dejstvo je, da so zaloge sladkorja, razpoložljive za svetovni trg, za 900.000 ton večje kakor pa pred enim letom. Nekateri se tolažijo s tem, da je v decembru 1921 prinesla Kuba 1.25 milijona ton sladkorja v novo kampanjo, da je bil pridelek na Kubi s 4 milijoni ton izredno velik in da se je kljub temu sladkorni trg pozneje zelo popravil. Današnji neposredni statistični položaj bi bil v toliko na bolj, da so razpoložljive zaloge razdeljene na več dežel in da torej pritisk ne bo prišel samo od ene strani; a zaloge so tukaj. Razmere v Evropi so se pa zelo predrušile: potreba po devizah je Nemčijo prisilila, da je zelo poceni prodajala, češkoslovaška bo v prihodnji kampanji dosegla najbrž že svojo predvojno produkcijo, tudi v drugih državah so se razmere zboljšale. Ta-

ko je postala Evropa zopet važen činitelj v svetovni produkciji sladkorja, čeprav pravijo, da sladkor iz pese nikdar več ne bo dosegel trsnega sladkorja. Vidne zaloge v letih 1923 in 1924 so bile te-le; v tonah Češkoslovaška, 1. VII. 1923. 147.000 (1924 173.000); Francija 119.000 (97.000); Holandija 99.000 (79.000); Belgija 45.000 (46.000); Anglija 352.000 (402.000); Nemčija dovolila v juniju 1924 prost izvoz 100.000, 1. julija zopet 100.000; Zedinjene države 1. junija v atlantskih pristaniščih 164.000 (192.000), 28. junija v pristaniščih Kube 590.000 (788.000), še nameček 270.000 (676.000), skupaj 1.786.000 (2.653.000); prebitek napram 1923 torej 867.000 ton.

Strokovnjaki z gotovostjo računajo, da bo del tega prebitka prešel v novo produkcijsko dobo, brez normalnega prebitka seveda, ki ostane na koncu vsake kampanje. Nova kampanja kaže nekako tako, da bo za 22 do 23 milijonov meterskih stotov več sladkorja kakor letos. Če se bo to le deloma uresničilo, si lahko mislimo, da bo morala cena sladkorta znatno pasti.

Prekoračeno pooblastilo.

(Iz trgovinskodne prakse.)

Stranki sta se pogajali dalje časa pismeno o nakupu partije blaga, a se nista mogli zediniti o načinu, kako je plačati kupnino, in o jamstvu za plačilo. Končno je ponudnik poslal svojega brata h kupcu, da stvar osebnostno dožene in doseže sporazum tudi še v tej zadnji sporni točki. Pri prvem posetu brat ni uspel. Pri drugem posetu dne 19. januarja 1923 pa je po kupčevih trditvah prišlo med njim in kupcem do sporazuma, da se kupnina plača v 5 mesečnih obrokih od marca naprej in da jamči za plačilo zadruga X. ter se je tako tega dne sklenila perfektna pogodba. Ponudnik pa pogodbe ni hotel izpolniti, ker ni hotel priznati tedaj med kupcem in bratom pooblaščenecem dogovorjenih plačilnih pogojev. Ko je tudi po kupcu mu podeljeni naknadni rok za izpolnitev brezuspešno potekel, ga je kupec v smislu svojega predhodnega zapretila tožil na odškodnino za nedobavljeno blago.

Toženec je v pravdi predvsem trdil, da nikakor ni res, da bi se bil brat dne 19. januarja 1923 s tožiteljem tako pogodil, kakor trdi tožitelj v tožbi. Marveč sta tožitelj in brat tudi ta dan se samo pogajala, ne pa pogodila. Pri znal je pač, da je naročil bratu, da naj gre k tožitelju in skuša ta dolgotrajna pogajanja dovesti do zaključka. Izrečno pa da je brata pooblastil, da ne sme pod drugimi pogoji sklepati kupčije s tožiteljem, nego pod pogoji, katere je bil določil tožitelju v svojem pismu od 28. decembra 1922, namreč da je plačati četrti del kupnine takoj v gotovem, ostanek pa v treh enakih akceptih v 60, 90 in 120 dneh. Brez njegovega pooblastila pa je brat popuščal; toda tožitelj tudi na te omiljene pogoje ni pristal, in so se pogajanja razbila. Pozneje (19. januarja) pa je brat še enkrat prišel pogajat se k tožitelju, zopet brezuspešno. Vsekakor pa se toženec ne čuti vezanega na pogoje, kakor jih navaja tožitelj, da jih je brat z njim dogovoril, kajti storil je to brez oziroma preko njegovega pooblastila v smislu pisma od 28. decembra 1922.

Toženčev brat je izpovedal kot priča, da so se tudi 19. januarja vršila pogajanja na podlagi pogojev pisma od 28. decembra z bančnim jamstvom. Ko je tožitelj zahteval plačilne pogoje, kakor jih zatrjuje v tožbi, je priča prekinil popolnoma pogajanja, da povpraša telefonski toženca. Pri obеду mu je pa neki potnik izjavil, da se takšne kupčije dandanes ne sklepajo in da toženec gotovo ne bo odobril pogodbe. Zato je kratkoma tožitelju odpisal, da na zahtevane njegove plačilne pogoje ne more pristati.

Pravdo sodišče je pa na podlagi izpovedbe ves čas navzočega odvetnika dr. B-ja vzela za dokazano, da sta tožitelj in toženčev brat, ki je tedaj nesporno nastopal kot toženčev pooblaščenec, se popolnoma zedinila tudi

glede plačilnih pogojev ter je toženca obsodilo v plačilo odškodnine, kolikor je smatralo škodo za dokazano.

V prizivu je toženec med drugim proti sodbi uveljavljal stališče, da bi bila na podlagi po tožitelju zatrjevanih pogojev sklenjena pogodba za njega neobvezna radi tega, ker bi bila sklenjena brez njegovega pooblastila in naročila, ker je on pooblastil — kar je bilo tožitelju znano — brata za sklep pogodbe le na podlagi pogojev, določenih v pismu od 28. decembra. Ako bi bil brat sklenil pogodbo pod pogoji, zatrjevanimi po tožitelju, bi bil s tem pooblastilo prekoračil, a iz tega zanj, toženca, ne bi nastala nikakava obveza.

Prizivno sodišče je priziv zavrnilo, češ da notranje pooblastilno razmerje med tožencem in njegovim bratom ni upoštevano, a to tem manj, ker se niti ni trdilo, da bi bil tožitelj obveščen o kakršnikoli omejitvi bratovega trgovskega pooblastila.

Tudi prizivno sodbo je toženec pobijal z revizijo, češ da je to pravno stališče prizivnega sodišča glede na čl. 55. trgovskega zakona pravno pomotno. Ker je brat prekoračil pooblastilo, se je po tem členu trgovskega zakona ustvarilo pač med bratom in tožiteljem pravno razmerje ter je brat tožitelju zavezan za izpolnitev ali odškodnino. Nikakor pa ni s tem ustanovljeno pravno razmerje med njim, tožencem, in tožiteljem.

Revizijsko sodišče (Rv 422-24-I) pa reviziji ni ugodilo ter utemeljuje zavrnitev nastopno:

Da toženčev brat dne 19. januarja 1923 ni bil pooblaščen v tožiteljevem imenu sklepati kupčije pod drugimi pogoji nego so oni, ki jih je toženec zabeležil v svojem pismu od 28. decembra 1922 na tožitelja, in da je bilo to tožitelju dobro znano, tega toženec v pravdi ni bil trdil, niti stavil pod dokaz.

Le zastran prvega osebnega pogajanja na toženčevem stanovanjskem je bil toženec omenil, da je brata izrečno pooblastil, da ne sme pod drugimi pogoji sklepati kupčije, nego onimi v pismu od 28. decembra 1922. Da bi bil navzlic neuspehu pogajanj na tej podlagi dal enako naročilo tudi za drugo osebno pogajanje dne 19. januarja 1923, toženec niti ni bil trdil. Da bi pa bila tožitelju znana kaka omejitev bratu danega pooblastila, s to trditvijo je prišel toženec na dan šele v prizivu. Na take novote se po §§ 482. in 513. cpr. ni moglo ozirati ne prizivno, ne revizijsko sodišče.

Po čl. 47. trg. zak. se razteza pooblastilo, ki ga da principal komu za posamezna opravila v svojem trgovinskem obrtu, na vsa opravila in pravna dejanja, ki so običajno združena z izvršitvijo takih opravil. Toženec sam navaja, da pismena pogajanja med strankama niso imela uspeha in da je zato poslal brata k tožitelju, da skuša, da dovede dolgotrajna pogajanja do zaključka. Da bi baš spričo dotedanjega poteka pogajanj, ki sta ob obeh stranki nesporno obe druga drugi popuščali v pogojih, sklep take pogodbe, kakršna je ugotovljena, segel preko področja, ki je z njim običajno združena taka kupčija, ni videti, niti tožena stranka tega ne trdi. Torej revizija tudi s te strani ni utemeljena.

rst.

Potovanje naših gospodarskih krogov v Prago.

Češkoslovaško-Jugoslovensko narodnogospodarsko združenje v Pragi, ki je v preteklem letu priredilo izlet češkoslovaških trgovcev, industrijev in obrtnikov v Jugoslavijo, je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani dopis, v katerem izreka željo, da bi se priredil skupen izlet naših gospodarskih krogov na jesenski praški sejem, ki se vrši od 21. do 28. septembra 1924. Poleg obiska velikega sejma je nameravan tudi poset najvažnejših trgovskih in industrijskih centrov češkoslovaške republike. Potovanje bi trajalo v celem 10 do 15 dni. Ker bi se z izletom vrnil poset, ki so nam ga napravili lansko leto češkoslovaški gospodarski krogi, a bi

bil tudi poset trgovskih in industrijskih tržišč v češkoslovaški republiki za vse udeležnike velikega informativnega in podučnega pomena, želi zbornica, da bi se izleta udeležilo čim večje število naših trgovcev, industrijev in obrtnikov. Natančen načrt potovanja bo mogoče izdelati, ko bo število udeležencev približno znano. Zato prosi zbornica, da se blagovolijo javiti čimprej vsi, ki se nameravajo udeležiti potovanja. Vožnja bi stala (z uporabo sejmske legitimacije) z brzovlakom III. razred približno 685.02 Din, II. razred 924.60 Din. Za stanovanje in hrano je računati približno 250 Din dnevno.

Trgovina.

Indeksna številka za veletrgovino na Češkoslovaškem se je po stanju dne 1. julija 1924 znižala napram stanju dne 1. junija 1924 od 981 na 965, to je za 1.5%. Ako pa se upoštevajo tekomi meseca junija t. l. veljavne cene, znaša znižanje 1.7%. Padanje cen v veletrgovini se opaža od meseca aprila t. l. naprej. Znižale so se predvsem cene za žita, tekstilno blago in krmila ter deloma tudi za živila. Cena za goveje meso in margarin je ostala neupremenjena, zvišala pa se je cena za mast in jagnjetino, znižala pa se je cena za jajca (1.9%), šunko (2.3%), telečje meso (4.7%), prešičje meso (12.1%) in surovo maslo (12.3%). Od tekstilnega blaga se je podražila edino juta za 2%, vsi drugi tekstilni izdelki in polfabrikati pa so se približno v isti meri pocenili.

Panamerikanizem v trgovini. — Trgovsko ministrstvo Združenih držav severoameriških je izdelalo poseben načrt za pridobitev južnoameriškega trga. Pri sestavi načrta so sodelovali med drugimi tudi ameriški trgovski zastopniki v Mehiki, Srednji in Južni Ameriki, katere je vlada poklicala na konferenco v Washington. Povod za konferenco je dalo vznemirjenje ameriških industrijev zaradi vedno naraščajočega evropskega uvoza v Južno Ameriko in posebno prizadevanje Angležev, da si osvojijo južnoameriški trg. V ta namen razpošiljajo angleške tvrdke po vsej Južni Ameriki posebno podjetne zastopnike.

Glavno sredstvo za utrditev severoameriškega vpliva naj bi tvorile s strokovnim osebjem zadostno preskrbljene in smotreno organizirane trgovske misije in pisarne, ki naj bi pospeševale medsebojno izmenjavanje blaga. Dasi se ne more tajiti, da obvladujeta danes južnoameriški trg Anglija in Nemčija, vendar severoameriško vznemirjenje pretirano, ker severoameriški izvoz v Južno Ameriko stalno narašča, kajti izvoz leta 1923 se je napram izvozu leta 1922 zvišal za 29.4%, uvoz pa za 26%. Prizadevanje za utrditev severoameriškega vpliva komentira tudi južnoameriško časopisje, ki poudarja, da bi se z razvojem medsebojnih trgovskih stikov najizdatnejše pospeševala ideja panamerikanizma. Hkratu pa pripominjajo, da se trgovina ne more omejevati edino na Ameriko, ker bi to pomenilo napako in nazadovanje. Gospodarski razmah pospešuje intenzivnost in vsestranost v trgovskih stikih, vsled česar bi se morali trgovski stiki in intelektualni odnosi ojačiti z vsem svetom, posebno pa z Evropo.

Trgovinski promet v Trstu. V prvih šestih mesecih t. l. je znašal promet po železnici: uvoz v Trst 6.49 milijonov kvintalov, izvoz 8.75 milijonov kvintalov; promet po morju je znašal: uvoz v Trst 10.77 milijonov kvintalov, izvoz 5.25 milijonov kvintalov. Skupni promet v prvi polovici t. l. je tedaj dosegel 31.3 milijona kvintalov napram 17.59 milijonov kvintalov v istem času leta 1923 in 13.67 milijonov kvintalov v istem času 1922, 14.49 milijona kvintalov v istem času v letu 1923, 16.13 milijona kvintalov v istem času 1920 in 13.80 milijonov kvintalov v istem času leta 1919. V enaki dobi zadnjega preteklega leta, t. j. 1913, je znašal celokupen trgovinski promet v Trstu 31.56 milijonov kvintalov. Kakor vidimo, dosega letošnji tržiški predvojni promet že z 99.17%.

Za prost izvoz naše moke v Češkoslovaško. Kakor se poroča iz Beograda, je ministrstvo trgovine in industrije poslalo češkoslovaški vladi prošnjo, da dovoli prost uvoz naše moke na Češkoslovaško.

Likvidacija. »Lukul«, družba z o. z. za izdelovanje in trgovanje hranilnih snovi v Zgornji Šiški, je sklenila likvidacijo. Upniki se pozivajo, da se tekom treh mesecev zglase pri likvidatorju Janu Horkemu, Spodnja Šiška, Planinska cesta 168.

Gibanje cen v Nemčiji. — Indeksna številka za preživljanje (hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo in obleko) znaša po uradnih podatkih po stanju dne 9. julija t. l. 1.19 bilijonkratni znesek predvojnih cen. V času od 1. do 9. julija t. l. so se cene povprečno zvišale za 1.7%, v glavnem zaradi cene za novi krompir. Znižale pa so se cene za obleke. V začetku tekočega leta so povprečne cene dosegale 1.11 bilijonkratni znesek predvojnih cen.

Davki in takse.

Taksna dolžnost prijav. Na razna vprašanja o taksni dolžnosti prijav, katere se predlagajo povodom žigosanja vstopnic za zabave itd. po točki 30., čl. 103. taksnega pravilnika, je generalna direkcija posrednih davkov z razpisom z dne 14. julija 1924, št. 33.810, odločila, da navedene prijave nimajo značaja prošnje, predstavitve, vloge itd., s katero bi se prosilo pristojno drž. oblastvo za gotovo uslugo, ampak da se vlagajo vsled udomačene administrativne prakse in olajšanja državne uprave. Vsled tega so te prijave brezpogojno oproščene vsake takse, ker ni mogoče domnevati, da bi se morala državna oblastva s kolkovano vlogo prositi, naj sprejmejo denar.

Industrija.

Tovarna svile v Nišu. — Ministrstvo trgovine in industrije je določilo komisijo, ki bo morala proučiti vprašanje ustanovitve velike tovarne za svilo v Nišu.

Ogrska mlinska industrija. — Ogrski mlini so začeli komaj sedaj svojo kampanjo. Dosedaj se v resnici ni dovozilo na tržišče znatnejših količin novih žitaric, vendar se je mlinskim podjetjem posrečilo nakupiti do 4000 vagonov. Izgleda, da bo vrsta letošnje moke slabša od lanske. Izgledi za eksport moke niso še gotovi. Evropsko tržišče se ravna po ameriškem, a interes je za ogrske mlinske izdelke neznaten. Dosedaj se je povpraševalo samo iz Avstrije in še to po največ v informativne svrhe. Češkoslovaška ne pride letos v kombinacijo za izvoz moke iz Madžarske prvič zbog tega, ker je izvoz preobtežen z gradninskimi carinami, in drugič, ker niso češkoslovaški importirji zadovoljni z madžarskimi cenami moke.

Obrt.

Pletarska šola v Sarajevu. — Ministrstvo trgovine in industrije je sklenilo, da v začetku septembra otvori v Sarajevu pletarsko šolo za žensko muslimansko dečo.

Obrtniške šole. — Ministrstvo trgovine in industrije je te dni odločilo, da se osnujejo nove tekstilne šole v Leskovcu in v Upci. Dalje se otvori v septembru t. l. v Sarajevu pletarska šola za mohamedansko žensko mladino. Kakor kaže otvoritev teh šol, izkuša g. Savić ideje, ki jih zastopa v svojih razpravah, tudi uresničiti.

Denarstvo.

Izkaz Narodne banke z dne 31. julija 1924. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepajih razlika napram 22. juliju 1924.) Aktiva: metalna podloga 436.7 (+3.8), posojila na menice in vrednostne papirje 1365.3 (+31.3), račun za odkup kronskih novčanic 1208.2, račun začasne izmenjave 389.9, državni dolg 2966.3, državne domene 2138.3, saldo raznih računov 44.2, skupaj 8549.2. — Pasiva: glavnica in rezervni fond 31.0, bankoveci v obtoku 5567.5 (+133.6), račun začasne izmenjave 389.9, državne terjatve 3.5 (-39.5), razne obveze 355.7 (+45.4), državne domene 2138.3, ačija 63.0, skupaj 8549.2.

Zlati dukati in srebrni tolarji. Ministrstvo trgovine in industrije je izdal dne 30. junija t. l. pod št. 6539—III. naredbi, da se veliki zlati dukati in stari srebrni tolarji ne smatrajo za denar, ampak glede kontroliranja čistote zlata in srebra za nakit, vsled česar morajo biti žigosani, kadar prihajajo v promet, kakor ostali zlati in srebrni predmeti.

Hranilne vloge v Sloveniji. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja te dni v Uradnem listu izkaz o stanju hranilnih

vlog (po knjižicah in v tekočih računih) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za II. četrtletje 1924. Hranilne vloge v Sloveniji so znašale po stanju dne 1. aprila t. l. 247.064.904 Din 17 p. Tekom četrtletja so znašale vloge na hranilne knjižice 32.498.473 Din 17 p in v tekočih računih 22.532.093 Din 16 p, skupaj 55.030.566 Din 23 p, dvigi tekom četrtletja pa 38.986.546 Din 21 p. Stanje hranilnih vlog se je torej tekom četrtletja dvignilo za 16.044.020 Din 2 p in je doseglo koncem četrtletja znesek po 263.108.924 Din 29 p. Največje so v tekočih računih vloge pri Kranjski hranilnici in pri Mestni hranilnici v Ljubljani in sicer 3.782.992 Din 89 p, oziroma 17.996.680 Din 97 p. Na hranilne knjižice so znašale vloge pri Kranjski hranilnici 2.478.616 Din in pri Mestni hranilnici v Ljubljani 6.948.380 Din 72 par, pri Mestni hranilnici v Mariboru 3.559.839 Din 92 p, pri Mestni hranilnici v Celju 3.618.788 Din. Znatne vsote so sprejele na hranilnih vlogah tudi druge hranilnice, n. pr. čez en milijon hranilnice v Kranju, Radovljici, Kamniku, Novem mestu, Kočevju, na Vrhniki, v Slovenjgradcu in Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani. Najvišje dvige izkazujeta Kranjska hranilnica v Ljubljani (4.215.256 Din) in Mestna hranilnica v Ljubljani (20.766.396 Din 50 p), kar je brez dvoma v zvezi z izplačili v tekočem računu. Stanje hranilnih vlog je nazadovalo le pri Mestni hranilnici v Ptuj in okrajni posojilnici v Rogatecu, pa še pri teh le za neznatne vsote, dočim je pri vseh drugih hranilnicah višje nego začetkom četrtletja.

Konec ogrske hranilne krone. Zadnji kurz hranilne krone je bil tako določen, da se je dobilo za 100 hranilnih 125 papirnatih kron. Po tem kurzu so se likvidirale vse kupčije v hranilnih kronah. Tudi poštna hranilnica v Budimpešti je preračunila vse vloge po tem kurzu na papirnatih kronah. Kurz za preračunavanje zlate krone se je za mesec julij t. l. uradno določil z 17.600 papir. kronami.

Projekt centrale denarnih zavodov v Avstriji. Pred nekaj dnevi se je vršila ponovna seja bančnega komiteja, ki se je bavil z vprašanjem delniške glavnice in organizacijo nameravane centrale, ki naj bi imela pred vsem nalogo, da pospeši razvoj krize v interesu narodnega gospodarstva v Avstriji. Pri centrali naj bi bila udeležena tudi država, ki naj bi vplivala v tem smislu, da bi velebanke, katere od druge strani financirajo nova podjetja, ne izkoriščala teh podjetij izključno ali pretežno. Vlado naj bi pri centrali zastopala poštna hranilnica, vendar je pa sedaj prav malo upanja, da bi poštna hranilnica pristopila centrali, ker so v okvirju vlade nastali resni pomisleki za udeležbo poštne hranilnice. Izgleda, da bodo velebanke same prisiljene, da ustvarijo centralo s sodelovanjem državne notne banke. V tem primeru bo vršila centrala le gotove funkcije v dobi krize in se bo prvotno predvidena kontrola sredstev in malih bank omejevala le na zavode, ki so nujno potrebni pomoči. Avstrijska javnost pričakuje tudi od centrale, če tudi bi se ustanovila v zgoraj označenem omejenem obsegu, izdatno izboljšanje težkega položaja.

Obtok bankovcev v nasledstvenih državah. — Avstrija je imela po stanju dne 31. julija t. l. v obtoku bankovcev za 7996 milijard kron, Češkoslovaška za 3090 milijonov kron, Ogrska za 3.277.943 milijard kron in naša država za 5568 milijonov dinarjev. Pred enim letom je bilo v obtoku v Avstriji bankovcev za 1552 milijard kron, na Češkoslovaškem za 9448 milijonov kron, na Ogrskem za 226.285 milijonov kron in pri nas za 5580 milijonov dinarjev.

Obrestna mera na Poljskem. — Poljsko finančno ministrstvo je določilo zakonito obrestno mero za posojila in za ostale bančne posle na 30% mesečno, vključno davke.

Carina.

Nova rumunska carinska tarifa, ki je stopila v veljavo dne 1. avgusta t. l., računa vse postavke v zlatih lejih. Plačanje se vrši v parnih lejih po gotovem ključu, ki se določi od treh do treh mesecev. Tarifa je minimalna in velja za vse države, s katerimi obstoji klavzula največje ugodnosti. Obstoječe prepovedi izvoza in luksuzna carina se niso s to tarifo ukinitile.

Posetite IV. Vzorčni velesejem v Ljubljani

NAJUGODNEJŠA PRILIKA ZA NAKUP

vsakovrstne najboljše in najcenejše robe tu- in inozemstva.

Velesejmske legitimacije se prodajajo v denarnih zavodih vseh mest in dajejo pravo

na 50% znižano vožnjo tudi na brzovlakih (razen S. O. E. in br. 3, 6).

PRIRODNE KRASOTE SLOVENIJE.

STANOVANJA PRESKRBLJENA.

Dnevne vstopnice se dobe pri blagajnah za ceno 10 dinarjev.

Od 15.
do 25.
avgusta
1924

Carine prost uvoz žita v Italijo. Italijanska vlada je z odlokom z dne 23. V. 1924 ukinila pobiranje carine na pšenico, oves in koruzo (izvzemši pšenično moko) do 31. julija t. l. Kakor se čuje, se je med tem ta ukinitve podaljšala do 31. decembra t. l.

Ameriške carinske tarife na sladkor. Carinska komisija Združenih držav predlaga znatno redukcijo carinskih tarif na sladkor. Ako se to uresniči, prešle bi Zedinjene države na evropsko tržišče ter izzvale znatno konkurenco v vseh državah, kjer se producira sladkor. Na drugi strani pa bi nerafinirani sladkor ceneje došel v ameriške rafinerije. Rod sladkorne pese je cenjen v Ameriki na 1 milijon ton, produkcija sladkorne trstice na Kubi pa je cenjena na 4 milijone ton.

Trgovski register.

Vpisale so se nastopne firme: 638. Sedež: podružnica Ljubljana. Besedilo firme: »Elin« družba z o. z. 639. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme »Gliva«, industrija in trgovina z deželnimi in gozdnimi pridelki dr. z o. z. 640. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: Pekarna Sidro, družba z o. z.

Razno.

Morska sol. Monopolska uprava se je pričela živahneje zanimati za solišča na Jadranskem morju. To leto je vsa solišča popravila in bo donos soli izdatno višji nego lansko leto, čeprav se solišče v Baru šele moderno preureja. Na solišču na otoku Pagu je dobila od 12. junija do 15. julija t. l. 1.350.000 kg soli, od tega okoli 250.000 kg bele soli.

Pomen Soluna za naš izvoz. Tekom leta 1923. se je izvozilo iz naše države preko Soluna 6938 komadov goveje živine (leta 1910.: 34.038), 8279 konj in mežgov (l. 1910.: 180), 273.000 ovc in jagnjet (l. 1910.: 14.394), 522 vagonov žita (l. 1910.: 6387), 50 vagonov moke in otrobov, 450 vagonov fižola, 350 vagonov krompirja, 50 vagonov sadja, 49.000 kg opija, 48.112 ok kokonov in 1062 vagonov lesa.

Reorganizacija Steinbissovega šumskega podjetja. V ministstvu za šume in rude se izdeluje projekt o reorganizaciji Steinbissovega šumskega podjetja, ki je eno izmed največjih podjetij te vrste ne samo v Bosni, ampak tudi v celi kraljevini.

Pridelek vina v Italiji. — List »Italia Vinicola ed Agraria« poroča, da bo na podlagi podatkov, ki jih je zbral posl. Marescalchi, letošnji pridelek grozdja znatno slabši od lanskega. Le v nekaterih pokrajinah v južni Italiji bo letošnji pridelek boljši. Celokupni pridelek vina v Italiji bo znašal po cenitvi posl. Marescalchija okoli 44 milijonov hektolitrov. Vendar pa ta razlika ne bo dosti

vplivala na vinski trg, ker so ostale od lanskega pridelka še velike množine vina.

Letošnja sladkorna kampanja na Slovaškem. Sladkorna pesa na Slovaškem se je po zadnjem dežju precej opomogla. Dolgotrajna suša pa je vsekakor ovirala rast pese. Gorko vreme, pomešano s smetertjo z dežjem bi bilo najbolj ugodno za sladkorno peso. Združene sladkorne tovarne na Slovaškem so letos kontrahirale skupno 75.000 ogrskih johov sladkorne pese. Na približno 25 johih se je sadila pesa od manjših kmetovalcev. Nova sladkorna tovarna v Bratislavi je kontrahirala 15.000 johov, tovarna v Trebišovem pa 10.000 johov sladkorne pese, tako, da je znašala skupna množina posejane sladkorne pese na Slovaškem 125.000 ogrskih johov. Pridelek utegne znašati približno 100 meterskih stotov na joh, skupno 12 in pol milijona meterskih stotov, iz česar bi se zgotovilo 1.600.000—1.700.000 meterskih stotov sladkorja. Za domači konzum stavljajo tovarne na razpolago 320.000 meterskih stotov sladkorja, tako, da bi preostalo za izvoz okoli 1.300.000 meterskih stotov. Izvozne cene pa so slabe, tako, da bodo morale sladkorne tovarne računati v kampanji 1924-25 na izgubo. Izvoz sladkornih tovarn Slovaške se razvija v glavnem preko Marchega v Avstrijo in Trst, deloma tudi v Švico in Hamburg. Velike težkoče se pojavljajo pri transportiranju sladkorne pese vsled pomanjkanja vagonov. Med tovarnimi se vrše pogajanja, da bi se izvoz sladkorja vršil centralizirano in to vsled prihranka na vozniinah.

Radio-telefonija in telegrafija na letošnjem velesejmu. Epohalna iznajdba radio-telefonije je našla tudi na letošnjem Ljubljanskem velesejmu svoje mesto. Gradijo se že antene, na posebnem prostoru poleg sejmske restavracije se je postavil majhen paviljon, v katerem bo slišati v večernih urah najboljše koncerte evropskih velemejst brezžičnim potom. Zanimanje za to napravo je veliko, vsaj jih je malo, ki poznajo skrivnosti in uspeh te najnovejše iznajdbe človeškega uma. Ljubljanski trgovec g. ing. Gabersček je dobil od znamenite tovarne Lorenz na razpolago potrebne aparate za velesejem, kar bo velike važnosti za obiskovalce tudi posebnega stališča. V obče bo letošnji velesejem prinesel toliko novosti, da jih bo pač nemogoče pregledati vse in se načuditi velikemu razvoju industrije in tehnike.

Mednarodni rudarski kongres zaključen. V soboto je mednarodni kongres rudarjev zaključil svoja dela ter odobril resolucijo za ustanovitev glavnega mednarodnega tajništva. Za predsednika je bil izvoljen angleški delegat Smith.

Zvišanje najemnin v Avstriji. Dne 30. julija t. l. je krščansko-socialna stranka predložila drž. zboru osnutek zakona, s katerim naj se uredi vprašanje najemnin. Po tem osnutku naj bi se najemni-

ne s 1. novembrom 1924 zvišale na 1000-kratni mnogokratnik in potem vsak mesec za isto vsoto, tako da bi dne 1. februarja 1927. dosegle 6000kratni mnogokratnik predvojnih najemnin.

Kje ni stanovanjske bede? Kakor povsod je vladala po vojni tudi v Holandiji stanovanjska beda, vendar pa se kaj kmalu omilila, kajti vlada se je pravočasno zavedla, da ima vsak civiliziran človek predvsem pravico zahtevati, da dostojno stanuje. Vsled tega se je najprej pobijalo odušstvo pri najemninah. — Potem so bili dovoljeni veliki bančni krediti. Do sedaj je bilo dovoljenih že čez 1 milijardo mark, za kar se je sezidalo 85.000 stanovanj. Vlada hoče nadaljevati akcijo in sezidati vsako leto okoli 40.000 novih stanovanj.

Velik potres v Rusiji. — V okraju Gosh v Rusiji je povzročil veliko škodo močan potres, katerega ognjišče je bil trg Pokrowskaja. Preko 3000 hiš je bilo popolnoma, okoli 1200 pa deloma porušeni. Do sedaj je bilo izvlečenih izpod razvalin 41 človeških žrtev. V gorah so se na številnih mestih vsuli plazovi. V Pokrowskaji, ki je štela 600 hiš, so ostale pokoncu le štiri hiše.

Čehoslovaški izvoz v našo državo. Čehoslovaška je izvozila v prvih šestih mesecih tega leta v našo državo za 395.650.000 milj. kron blaga, v istem času leta 1923. pa za 207.008.000 milj. kron. Letošnji izvoz se je torej dvignil za 188.642.000 K. — V ostale države je Čehoslovaška izvozila v času od 1. jan. do konca junija 1924 za 7.436.012.000 K blaga.

Porast ogrskega uvoza v našo državo. Med našo in ogrsko državo se je pred kratkim sklenila pogodba, ki je stopila v veljavo 1. julija t. l., po kateri se priznava medsebojnemu uvozu najvišje ugodnosti. Po statističnih podatkih se je izdalo v mesecu juliju t. l. na Ogrskem 568 izvornih izpričeval, v mesecu juniju t. l. pa le 42. Ogrska uvaža k nam predvsem železo, kovine, stroje in elektrotehnične naprave. V mesecu juliju t. l. je izvozila: 6927 stotov železa, 1200 q strojev, 748 q elektrotehničnih predmetov in 242 q kovin. Dalje je izvozila 23.000 q stavbenega materiala, 11.700 q bakrenega vitrijola, 3700 q melase, 2100 stotov sladkorja, 600 q kemičnih predmetov, 550 q usnja, dalje mineralno vodo, kavčuk, steklo, bombaževino itd.

Bolgarija izplača izostale žitne dobave v gotovini. Pogajanja med bolgarsko in jugoslovansko delegacijo glede plačila v gotovini za nedobavljive množine pšenice in koruze, katere bi morala Bolgarija po niškem dogovoru dobaviti naši državi, so se končale in dogovor o doseženem sporazumu je podpisan. Za nedobavljeno pšenico ima Bolgarija plačati 1.300.405, za koruzo pa 156.550 zlatih frankov, skupno 1.456.955 zlatih frankov. Bolgarska narodna banka bode izstavila naši Narodni banki najkasneje do 4. avgusta t. l. za tozadeven znesek nakaznic na New York. Z doseženim dogovorom sta obe delegaciji zadovoljni, ker je s tem spravljeno z dnevnega reda zelo važno vprašanje, ki je bilo neprijetno za obe državi. Bolgarski delegati so Beograd že zapustili.

Cvetlični nasadi na letošnjem velesejmu. Velika množina najraznovrstnejših industrijskih in obrtnih izdelkov na velesejmu ubija pri pregledovanju duh gledalca, ker mu je nemogoče predelati vse vtise, katere zadobi. Vsled tega bo tudi v tem oziru preskrbljeno za obiskovalca, da se mu okro razveseli pri pogledu na krasno cvetje in zelenje, katero bo sejmišče spremenilo ne v park, marveč v pravcati vrt. Podgled od glavnega vhoda proti čehoslovaškemu paviljonu je bajen. Najraznovrstnejše cvetje je razvrščeno v razne cvetlične skupine, vmes se ti kažejo razne eksotične rastline, mogočne palme te spominjajo na južne kraje. V vseh teh cvetličnih nasadih se vidi večja roka strokovnjaka, ki je to uredil res prvovrstno. Moramo na tem mestu pohvaliti ljubljanskega umetnega in trgovskega vrtnarja Anton Feranta z Ambroževega trga, ki nam je letos kot velesejmski vrtnar sejmišče ozaljšal in odel v slavnostno obleko. Na velesejmu bo razvidno, da tudi slovenska vrtnarska obrt napreduje, prepričali se bodo vsi, da naši vrtnarski strokovnjaki z ozirom na gosp. Antona Feranta v ničemer ne zaostajajo za drugimi inozemskimi.

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpopolniti Vaše zalogo »ZLATOPROG« mila točno in pravočasno!

Največji safir kot pisemski obtežilnik. Največji safir na svetu, ki tehta 10 unč ali čez 300 gramov, je sedaj razstavljen v državni razstavi v Wembley-u. Ta dragoceni kamen, katerega cenijsko na 5000 šterlingov, so našli na čudovit način. On se nahaja v obliki uhana in je bil prvotno še enkrat tolik. Našli so ga na domu nekega mohamedanskega uradnika v Hajderabadu, ki ga je imel na svoji pisalni mizi in ga upotrebljeval kot pisemski obtežilnik. Neki poznavatelj juvelov je spoznal o priliki, ko je posetil uradnika, vrednost tega pisemskega obtežilnika in kamen so pridobili za razstavo v indijskem paviljonu v Wembley-u. Ta safir je najprej kinčal kip Budhe, katerega je posedovala kraljica Billala v južni Indiji. Prešel je iz posestva enega državljanov v posestvo drugega in slednjič ga je dobil Tuppu-Sahib, kateri ga je podaril nekemu pradedu omenjenega uradnika, v čigar hiši so ga sedaj našli.

Drag pravopis. Nekaj angleških in francoskih matematikov si je stavilo nalogo, da izračunajo, koliko črk, ki se ne izgovarjajo, se po nepotrebnem potroši v francoskem in angleškem jeziku. Po dolgem računanju so prišli do zaključka, da se v vseh francoskih listih vsako leto natiska najmanj 108 milijard črk, od katerih je najmanj 14 milijard nepotrebnih, ker se ne izgovarjajo. Za tisk teh nepotrebnih črk se potroši leno za okoli dva milijona frankov črnila in za okoli 26 milijonov frankov papirja. Na Angleškem se radi nepotrebnih črk potroši okoli 1 in pol milijona funtov šterlingov, okoli 4 milijone f. šterl. pa za papir.

Dohodki banke v Monte Carlu. Kako je v Monte Carlu? Toliko se čuje o tem glasovitem mestecu, vendar malokdo vé, da je tu središče sveta za hazardne igre in kockanje. Kocka se dnevno od 10. dopoldne do 2. ure zjutraj. V sami kockarni je nad 4000 uslužbenecv, deloma tudi detektivov in uradnikov. Zanimivo je, da državljanji Monte Carla, t. j. države Monaco, ne smejo kockati. — Kockarnica ima nad 200 milijonov letnih dohodkov. Letos je posetilo Monte Carlo zlasti mnogo starih dam, večinoma že nad 70 let starih in kockajo za žive in mrtve. Povprečno se računa, da v Monte Carlu vsakih 15 dni izvrši kak igralec samomor, ker je izgubil vse premoženje.

Trhovelijski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.
Plačilo tudi na obroke!

Tržna poročila.

Mariborski trg z dne 9. avgusta. Na trg so pripeljali kmetje 15 vozov sadja, 19 vozov krompirja, čebule, kumar in fižola itd. in 7 vozov svinjskega in ovčjega mesa na trg, med tem ko je bilo pretečeni teden več kot 120 vozov na trg. Vzrok temu slabemu obisku današnjega trga je blo deloma slabo vreme, deloma pa tudi ravno sedaj se vršeči mladinski dnevi.

Cene mesu v Mariboru. Špeharji so prodajali svinjsko meso po 30—35 Din, slanino po 35—40, glavo po 25—28 in ovčje meso po 22.50 Din za 1 kg. Domači mesarji so pa prodajali goveje meso po 23—25, telečje 25—30, svinjsko po 35, slanino po 40—44, klobase 30—35, pljuča 15, jetra 10, prekajeno meso po 40—44 in drobnio po 7—10 Din za 1 kg. Perutnina. Kokoši, petelinov in piščancev je bilo okoli 700 komadov; prodajali so se po 10—60 Din, 30 komadov rac po 50—70 Din; 15 gosk po 70—100 Din za 1 komad. — Zajčkov je bilo 40 in so se prodajali po 10—50 Din za 1 komad. Za začjerejo se narod vedno bolj zanima.

Zelenjava na mariborskem trgu. To pot je bilo samo 7 vozov krompirja na trg in zato se je podražil od pretečene tedna za 0.25 Din pri kilogramu. Fižol je bil cenejši, kumare, čebula, česen, solata so ostali pri isti ceni kakor pretečeni teden; zelne glave so se prodajale po 1.75 do 3 Din komad. Druga kuhinjska zelenjava je bila tako kakor dosedaj. — Sadje. Dasiravno je bilo sedaj samo 15 s sadjem naloženih vozov na trg, so padle cene jabolkom kakor

tudi hruškam. Prodajale so se po 2.50 do 8 Din za 1 kg in za 5 Din so lahko dobili najlepša jabolka, za 8 Din pa 1 kg najboljših hrušk. Grozdje se je pocenilo in se je prodajalo po 15 do 20 Din za 1 kg. Melone so prodajali po 15 do 30 dinarjev komad. Breskve so ostale pri stari ceni, češpelj ni bilo videti, ringlote pa so se plačevale po 4—6 Din za 1 kg.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 6. avgusta so kmetje pripeljali samo 6 vozov sena, ki so ga prodajali po 50 Din, zadnji voz pa se je prodal po 35 Din za 100 kg. V soboto, 9. t. m. so pa pripeljali 18 vozov sena in 6 vozov slame. Cena senu in slami je bila različna, prodajali so to in ono po 35—55 Din za 100 kg. Ob 11. dopoldne je bilo razen dveh vozov vse prodano, ker je to pot vojaštvo kupilo več sena in slame.

Novosadska blagovna borza (8. avg.) Pšenica baška 362.5—370. Ječmen 330 do 355. Turščica: 267.5—275. Moka: baza »0» 565—572.5. Otrobi: franko vagon Kelebija 210. Skupni promet 51 vagonov; od tega 17 pšenice, 2 ječmena, 18 turščice, 9 moke in 5 otrobov. Tendencia nestanovitna.

Tržaški sladkorni trg. Unita Rappresentanze Zuccheri Trieste poroča: V preteklem tednu je bila trgovina s sladkorjem slabša. Največ se je trgovalo s češkim finim kristalnim sladkorjem in ogrsko sipo. Cene: ogrska sipa, oktober-december Lst. 18.5—18.10, normalni češki kristalni sladkor Lst. 26, fini češki kristal 26, fini češki kristal za oktober-december 19.10—20; laški sladkor v kockah 07.15—28.10; češki kockasti sladkor za november-marec 21—21.5, češki concassé november-marec 20.5—20.15. Trg zaključuje slabo in notiramo v Trstu za 1000 kg: ogrska sipa in kristal za oktober-december 18.5—19; normalni češki kristal 26, za oktober-december 19 do 19.5; fini češki in italijanski kristal 26; za oktober-december 19.10—19.15; italijanski kockasti sladkor 27.15—28.10; češki kockasti sladkor 20.10—20.15; češki Cubes oktober-december 22.10 do 22.15; češki Concassé oktober-december 20.5—20.10. (Tečaj London: Lit. 101.75.)

Ameriško žitno poročilo. Newyork, 6. avgusta: Trda rž 147.50, koruza 130.50, oves nima tečaja. Cene se razumejo v centih za bušel (35.24 litrov). — Čikago, 6. avg.: Tržišče rži: cene so v porastu vsled neugodnih vremenskih poročil iz severozahoda Kanade. Koruza: cene v porastu vsled nakupa komisijskih trgovcev in vsled zmanjšanja zaloga v državi. Na cene vplivajo tudi neugodna poročila glede letine in vremena. Pšenica za september 128; za december 132½; za februar 137½. Koruza za september 113; december 113.50; za februar 117½. Oves za september 59, december 51, februar 51.25.

Padec cen pšenični moki v Banatu. Iz Vršca poročajo: Ponudba pšenice in stare turščice se je v zadnjem času znatno povečala. Pšenica se je te dni ponujala že po 350 Din, a ni našla kupcev po tej ceni. Do zaključkov je prišlo le po okrog 320 Din. Turščica je v ceni evrstejša in se trguje po okrog 260 Din. Na padec pšeničnih cen je vplivala deloma stavka v obeh velikih vršajskih mlinih. Ker so začele cene padati, a mлина ne obratujeta, so kmetje ponudbe pomnožili v strahu, da bodo radi dolgega mirovanja mlinov cene še dalje padale. Tudi cene drugim živilom so v Banatu malce oslabele. Čvrste pa so cene govedom in svinjam.

Lesni trg. Tržne cene z Italijo za 1 m³ franko vagon Postojna ali Podbrdo so v

prošlem tednu znašale: Jelove deske 12 mm I. II. III. Din 230—235; jelove deske 12 mm I. II. Din 240—250; jelove deske 18—60 mm I. II. III. 195—205; jelove deske 18—60 mm I. II. 220—230; jelove deske 18—60 mm III. 175—185; morali monte 215—220 Din; tesani les monte 115—125 Din; sortirani tesani les 125—135 Din; bukovi plohi neparjeni I. II. 260—270 Din; bukovi plohi neparjeni I. II. III. 190—210 Din; testoni monte 185—195 Din; bukovi plohi parjeni I. 380—400 Din; bukovo oglje za 100 kg 31—35 Din; bukova drva cepanice z 10% okroglice 8.50—9.50 Din.

Dobava, prodaja.

Dobave. Dne 10. septembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnanstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 500 ton kosovnega plinskega premoga; pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave 20 ton angleškega koksa za centralno kurjavo; pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za zgornji stroj (kovinski izdelki); pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega železa. Dne 11. septembra t. l. se bo vršila pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave železnih plošč za lokomotive.

Dobave. Dne 30. avgusta t. l. se bo vršila pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki ofertalna licitacija glede dobave 472.000 kg ovsa. — Dne 11. septembra t. l. se bo vršila pri ravnanstvu drž. železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave raznih potrebščin (kleja, gipsa, kolofonije, smirkovega papirja, ščetk, dekstrina itd.). — Dne 16. septembra t. l. se bo vršila pri ravnanstvu drž. železnic v Subotici ponovna ofertalna licitacija glede dobave volnenih mazalic. — Dne 10. septembra t. l. se bo vršila pri ravnanstvu drž. železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave vodomernega stekla. — Dne 13. septembra t. l. se bo vršila pri ravnanstvu drž. železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave obrobov za kolesa (tyres). — 15. sept. t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnanstvu drž. železnic v Zagrebu glede dobave raznih sestavnih delov za svetiljke (stenja, cilindrov itd.); pri ravnanstvu drž. železnic v Sarajevu glede dobave 70 ton plinskega koksa; pri ravnanstvu drž. železnic v Subotici glede dobave spojnih sredstev za gornji stroj (podvezic in ploščic za tračnice).

Prodaja sodarske robe. Direkcija šum v Vinkovcih bo prodala dne 3. septembra t. l. razne sode.

Prodaja glauberjeve soli. Ravnanstvo drž. železnic v Subotici bo prodalo 19. sept. t. l. okoli 1400 kg mešane kristalne in kalcinirane glauberjeve soli.

Prodaja lesenih sodov. Ravnanstvo drž. železnic v Zagrebu bo prodalo dne 13. septembra t. l. 1000 lesenih sodov od raznega mineralnega olja.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Nedvomni znaki

»Pravega : FRANCKOVEGA : kavnega pridačka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabožčke. — »Pravi :FRANCK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

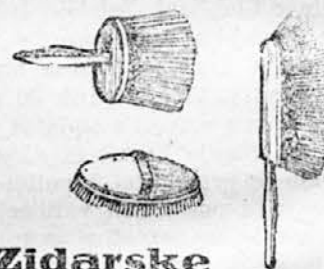
raznovrstno žganje moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko vodo

Lasina pražarna za kavo in mlin da dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Zidarske

in slikarske

čopiče, vsakovrstne ščetke

ter razna čmela nudi

Tovarna ščetk in čopičev

A. REBOLJ

Medvode

Preska 32, (Slovenija)

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, nagavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumba, sukanec, vezeno, svilo, tehtnice decimalne in balansirne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krover, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.

Naprava stelo vodov. — Kopališke in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

LJUBLJANA

SIMON GREGORČEVA ULICA 13

Telefon štev. 552

se priporoča

za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del.

Lastna knjigovoznica.

Izvršitev točna in solidna!